

RP 86/2017 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader och av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om energicertifikat för byggnader ändras. Den förteckning över byggnader som är befriade från skyldigheterna att skaffa energicertifikat föreslås bli ändrad, eftersom Europeiska kommissionen har tilldelat Finland en offentlig anmärkning när det gäller genomförandet av energiprestandadirektivet för byggnader. Kommissionen anser att förteckningen över byggnader som är befriade från skyldigheterna att skaffa energicertifikat är mer omfattande i finsk lagstiftning än vad den är i direktivet.

Enligt förslaget ska den förteckning som gäller befrielse från kraven på energicertifikat ändras genom en hänvisning till bestämmelserna om energiprestanda i markanvändnings- och bygglagen. När det gäller semesterbostäder och byggnader som används av försvarförvaltningen ska det dock på samma sätt som förut föreskrivas om undantagen i separata bestämmelser. Växthus, skyddsrum och vissa andra byggnader ska enligt förslaget tas med i förfarandet för energicertifikat. Det föreslås också vissa ändringar i lagens terminologi på grund av lagstiftningen om nära-nollenergibyggnader. Den föreslagna lagändringen syftar samtidigt till att genomföra energiprestandadirektivet för byggnader.

Det föreslås dessutom att lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat ska ändras så att terminologin i den lagen motsvarar de föreslagna ändringarna i lagen om energicertifikat för byggnader.

Lagarna avses träda i kraft den 1 december 2017.

RP 86/2017 rd

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÅN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda	3
1.2 Europeiska kommissionens begäran om information	4
1.3 Europeiska kommissionens offentliga anmärkning	4
1.4 Finlands regerings svar på kommissionens offentliga anmärkning	4
1.5 Nationell lagstiftning	5
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	8
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	8
3.1 Ekonomiska konsekvenser	9
3.2 Konsekvenser för myndigheterna	10
3.3 Konsekvenser för miljön	10
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	10
DETALJMOTIVERING	14
1 LAGFÖRSLAG	14
1.1 Lagen om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader	14
1.2 Lagen om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat	18
2 NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	18
3 IKRAFTTRÄDANDE	18
3.1 Lagen om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader	18
3.2 Lagen om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat	19
4 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	19
LAGFÖRSLAG	20
om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader	20
om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat	23
BILAGOR	25
PARALLELLTEXT	25
om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader	25
om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat	30

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Det omarbetade direktivet om byggnaders energiprestanda

Syftet med den omarbetade versionen av Europaparlamentets och rådets direktiv om byggnaders energiprestanda (2010/31/EU, nedan energiprestandadirektivet för byggnader), är att minska koldioxidutsläppen genom att byggnadernas energiprestanda förbättras. Byggnaderna står för cirka 40 procent av Europeiska unionens totala energiförbrukning. Den största delen av energin går åt till byggnadernas uppvärmning, varmvatten, nedkylning och belysning. Europaparlamentets och rådets ursprungliga direktiv om byggnaders energiprestanda, 2002/91/EG, antogs den 16 december 2002 och upphävdes genom energiprestandadirektivet för byggnader.

I energiprestandadirektivet för byggnader föreskrivs om minimikraven för förfarandet för energicertifikat för byggnader. Det omarbetade direktivet förpliktar medlemsstaterna att införa energicertifikat. Kraven på upprättande och givande av energicertifikat omfattar byggnader som ska uppföras, säljas eller uthyras till nya hyresgäster. Dessutom ska energicertifikatet finnas till påseende i vissa byggnader, även om det inte är fråga om försäljning eller uthyrning. Energicertifikatet ska visas upp då byggnaden eller en del av den visas för allmänheten för försäljning eller uthyrning. Energicertifikatet eller en kopia ska lämnas till följande ägare eller hyresgäst när byggnaden eller en del av den byter ägare eller hyrs ut till en ny hyresgäst. Energicertifikatet anger byggnadens energiprestandaklass och rekommendationer om kostnadseffektiva åtgärder för att spara energi. Enligt energiprestandadirektivet för byggnader kan en del av byggnaderna lämnas utanför tillämpningsområdet för kraven. Enligt artikel 4.2 i direktivet får medlemsstaterna besluta att inte fastställa eller tillämpa de krav som avses i artikeln på följande kategorier av byggnader:

a) byggnader med officiellt skydd som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, i den mån överensstämmelse med vissa minimikrav avseende energiprestanda skulle medföra oacceptabla förändringar av deras särdrag eller utseende,

b) byggnader som används för andakt och religiös verksamhet,

c) tillfälliga byggnader som ska användas två år eller kortare tid, industrianläggningar, verkstäder och jordbruksbyggnader med lågt energibehov som inte är avsedda som bostäder samt jordbruksbyggnader som inte är avsedda som bostäder och som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,

d) bostadshus som används eller är avsedda för användning antingen mindre än fyra månader per år eller under en begränsad del av året motsvarande en energianvändning som beräknas vara mindre än 25 procent av vad som skulle vara fallet vid helårsanvändning,

e) fristående byggnader med en total användbar golvyta på mindre än 50 kvadratmeter.

Artikel 4 i direktivet gäller fastställande av minimikrav avseende energiprestanda, men artikel 12.6 möjliggör tillämpning av förteckningen över undantag även på utfärdande och användning av energicertifikat för byggnader.

Förslaget till ändring av energiprestandadirektivet för byggnader

Europeiska kommissionen antog den 30 november 2016 förslaget till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2010/31/EU om byggnader energiprestanda (COM (2016) 765 final). Förslaget utgör en del av ett större paket för ren energi. Det huvudsakliga syftet med paketet för ren energi är att prioritera energieffektiviteten, ge Europeiska unionen en ledande ställning inom området för förnybar energi på global nivå och garantera rimliga avtalsvillkor för konsumenterna. Konsumenterna är aktiva och centrala aktörer på den

RP 86/2017 rd

framtida energimarknaden. Behandlingen av förslaget påbörjades i rådets arbetsgrupp för energi i januari 2017. Det har inte föreslagits några ändringar i artikel 4 i energiprestandadirektivet för byggnader och inte heller i artikel 11, 12 och 13 som gäller energicertifikat, givandet av energicertifikat och uppvisandet av energicertifikat.

1.2 Europeiska kommissionens begäran om information

Finland mottog den 2 juni 2015 en begäran om information från Europeiska kommissionen i anknytning till genomförandet av energiprestandadirektivet för byggnader (EU Pilot 7636/15/ENER). För fasta Finlands del gällde begäran om information till vissa delar förfarandet med energicertifikat och lagen om energicertifikat.

Det konstaterades i begäran om information att den nationella lagstiftningen delvis inte motsvarar direktivet till den del det gäller hur byggnader och utrymmen i byggnader har lämnats utanför tillämpningsområdet för kraven på energicertifikat. Enligt kommissionen lämnas fler byggnader utanför tillämpningsområdet än vad direktivet tillåter enligt artikel 12.6, i vilken det hänvisas till den uttömmande förteckningen i artikel 4.2. Kommissionen konstaterar att den anser att det nationella genomförandet är felaktigt i fråga om sex punkter (punkterna 2, 3, 4, 6, 8 och 9) i förteckningen i 3 § 1 mom. i lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013, nedan *lagen om energicertifikat*).

I den redogörelse som för Fasta Finlands vidkommande lämnades som svar till kommissionen den 8 september 2015 medgav Finland att den nationella lagstiftningen i fråga om vissa byggnader inte motsvarade direktivet. Det konstaterades i svaret att sådana byggnader och utrymmen är en del av tillfälliga byggnader eller byggnader som uppförts för viss tid, simhallar, ishallar, lagerbyggnader, trafikbyggnader, utrymmen för motorfordon i anslutning till en byggnad eller fristående sådana samt en del av de byggnader som används av försvarsförvaltningen. I detta avseende har lagen om energicertifikat ändrats genom lag 326/2016, som trädde i kraft den 1 juli 2016.

Kommissionen förkastade i sitt svar av den 16 november 2015 Finlands redogörelse som svar på begäran om information. Enligt kommissionens bedömning omfattade Finlands svar inte alla direktivets krav, och det påpekades bl.a. att 3 § i lagen om energicertifikat fortfarande lämnar fler byggnader utanför tillämpningsområdet för lagen än vad direktivet tillåter. Vidare konstateras det med avseende på fasta Finland och i fråga om energicertifikat för byggnader som felaktigt skyddats att det i direktivet anges att möjligheten att lämna officiellt skyddade byggnader utanför kraven ska begränsas till fall där byggnadernas "särdrag eller utseende... på grund av att kraven iaktas skulle ändras på ett sätt som inte är acceptabelt". I den gällande lagen har officiellt skyddade byggnader helt och hållet lämnats utanför lagens tillämpningsområde. Kommissionen konstaterade att eftersom detta tilläggskrav inte har nämnts i den finländska lagstiftningen kan införlivandet av kraven med den nationella lagstiftningen fortfarande anses vara bristfälligt. Undantagen i fråga om skyddade byggnader har redan ändrats genom lag 326/2016, som trädde i kraft den 1 juli 2016.

1.3 Europeiska kommissionens offentliga anmärkning

Finlands regering mottog den 29 april 2016 Europeiska kommissionens offentliga anmärkning med stöd av artikel 258 i FEUF. Anmärkningen gällde genomförandet av vissa bestämmelser i direktiv 2010/31/EU om byggnaders energiprestanda.

Europeiska kommissionen ansåg enligt den offentliga anmärkningen att Finland inte har iakttagit vissa av direktivets bestämmelser. Kommissionen konstaterade bl.a. att artikel 4.2 och artikel 12.6. i direktiv 2010/31/EU har genomförts felaktigt i den nationella lagstiftningen i Fasta Finland och på Åland.

1.4 Finlands regerings svar på kommissionens offentliga anmärkning

Finlands regering konstaterade i sitt svar den 28 juni 2016 att undantaget i 3 § 1 mom. 8 punkten i lagen om energicertifikat ska slopas. Undantag ska alltså inte längre göras för

RP 86/2017 rd

växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om energiprestanda tillämpas på dem.

Bestämmelsen i 3 § 1 mom. 2 punkten i lagen om energicertifikat motsvarar enligt Finlands regering bestämmelsen i artikel 4.2 d i direktivet: ”Bostadshus som används eller är avsedda för användning antingen mindre än fyra månader per år eller under en begränsad del av året motsvarande en energianvändning som beräknas vara mindre än 25 procent av vad som skulle vara fallet vid helårsanvändning”.

Sådana bostadshus är i Finland sommarstugor, som är bostadshus för fritidsbruk (med avseende på sitt användningsändamål) som är uppförda och permanent placerade på ett visst ställe eller bostadshus som används som semester- eller fritidsbostäder. Enligt resultatet i den senast offentliggjorda statistiken över fritidsboendet i Finland, stugbarometern, används sommarstugan i genomsnitt 79 dygn om året. Därmed är dessa byggnader i användning kortare tid än de 4 månader som avses i artikel 4.2 d i direktivet. Det framgår av stugbarometern att inte ens de så kallade vinterbonade stugorna används mer än 109 dygn om året.

Från det undantag som ingår i 3 § 1 mom. 2 punkten i lagen om energicertifikat har uttryckligen utelämnats sådana fritidsbostäder som används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet. Finlands regering ansåg att den avgränsning som bestämmelsen innebär inte är mer omfattande än det undantag som möjliggörs genom artikel 4.2 d i direktivet.

1.5 Nationell lagstiftning

Lagen om energicertifikat för byggnader

Lagen om energicertifikat för byggnader stiftades för att genomföra det förfarande med energicertifikat nationellt som avses i energiprestandadirektivet för byggnader. Lagen trädde i kraft vid ingången av juni 2013. Genom lagen upphävdes den tidigare lagen med samma namn (487/2007).

Enligt lagen om energicertifikat ska byggnadens beräknade energiprestanda visas med energicertifikat vid ansökan om bygglov för nybyggnad. Energicertifikatet ger dock inte rätt till undantag från skyldigheten att uppfylla de nya bestämmelser om byggnaders energiprestanda som utfärdats med stöd av markanvändnings- och bygglagen. Energicertifikatet är också ett redskap för jämförelse av olika byggnaders energiprestanda och för förbättring av byggnaders energiprestanda inför försäljning och uthyrning. Skyldigheterna att skaffa och tillhandahålla energicertifikat omfattar bara sådana byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. I 3 § i lagen om energicertifikat ingår en förteckning över undantag från tillämpningen av kraven på energicertifikat. Enligt paragrafen gäller skyldigheterna i fråga om energicertifikat inte

- 1) byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter,
- 2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,
- 3) temporära byggnader som används högst två år,
- 4) industribyggnader och verkstäder,
- 5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,
- 6) byggnader som har skyddats i en plan enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller genom ett beslut i enlighet med lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) eller

RP 86/2017 rd

bestämmelser som föregick den, eller byggnader som är belägna i ett objekt som tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller byggnader som omfattas av ett avtal mellan myndigheter om skyddande av byggnad, under förutsättning att byggnadens särdrag eller utseende på grund av kraven skulle ändras på ett sätt som inte kan godkännas,

7) kyrkor eller andra av ett religionssamfund ägda byggnader vilka endast har utrymmen för samling eller andakt eller verksamhet som tjänar dessa,

8) växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om byggnaders energiprestanda tillämpas på dem, eller

9) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.

Kommissionen konstaterade i sin offentliga anmärkning att förteckningen över undantag är mer omfattande än den är i energiprestandadirektivet för byggnader.

I miljöministeriets förordning om energicertifikat för byggnader (176/2013) som utfärdats med stöd av lagen finns närmare bestämmelser om bland annat de uppgifter som ska uppges i energicertifikatet och om energicertifikatblanketten.

Lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

Det nationella genomförandet av förfarandet med energicertifikat kompletterades genom lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat (147/2015). Lagen trädde i kraft vid ingången av maj 2015. Bestämmelserna i lagen gäller användningsändamålet för informationssystemet för byggnaders energicertifikat, informationssystemets datainnehåll och behandlingen av uppgifterna i informationssystemet. Enligt lagen är informationssystemet avsett för 1) att upprätta energicertifikat, 2) tillsynen över upprättandet av energicertifikat, 3) tillsynen över energicertifikat och användning av de uppgifter som finns i dem, 4) tillsynen över upprättarna av energicertifikat och 5) informationstjänsten.

Informationssystemets datainnehåll är uppdelat på tre register: Registret över upprättare av energicertifikat, registret över energicertifikat och registret över tillsynsuppgifter. Uppgifterna i dessa register skiljer sig åt med avseende på tillgänglighet. Den offentliga informationstjänsten innehåller uppgifter om upprättare av energicertifikat och uppgifter om energicertifikat från de två förstnämnda registren ovan.

Ett energicertifikat kan upprättas endast genom att de uppgifter som behövs för upprättandet förs in i informationssystemet och certifikatet undertecknas elektroniskt. Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet förvaltar informationssystemet för energicertifikat för byggnader.

Markanvändnings- och bygglagen

Bestämmelser om byggnaders energiprestanda finns också i markanvändnings- och bygglagen (132/1999) och i de författningar på lägre nivå som utfärdats med stöd av den. Enligt 117 g § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen ska den som påbörjar ett byggprojekt se till att byggnaden på det sätt som användningsändamålet förutsätter projekteras och uppförs på ett sådant sätt att energi och naturresurser förbrukas sparsamt. Beräkningar ska användas för att visa att minimikraven på energiprestanda blir uppfyllda. När energiprestandan bestäms ska de olika energimängderna omvandlas till adderbar form med hjälp av koefficienter för energiformerna (*energiformsfaktorer*). Energiformsfaktorn för varje energiform ska bestämmas utifrån en bedömning av förbrukningen av primärenergi, främjandet av förnybar energi och uppvärmningssätt med avseende på den allmänna effektiviteten i energiproduktionen. De byggprodukter och installationstekniska system som används i byggnaden samt deras reglage och mätare ska vara sådana att energiförbrukningen och

RP 86/2017 rd

effektbehovet förblir låga när byggnaden och dess system används för avsett syfte och sådana att energiförbrukningen kan följas.

Enligt 117 g § 2 mom. i lagen ska en ny byggnad som består av en takförsedd konstruktion med väggar, för vilken energi används för att påverka inomhusklimatet ändamålsenligt, projekteras och uppföras som nära-nollenergibyggnad. När en byggnad repareras eller ändras eller dess användningsändamål ändras på ett sätt som kräver bygglov eller åtgärdstillstånd, ska dess energiprestanda förbättras om det är tekniskt, funktionellt och ekonomiskt genomförbart. Dessa krav tillämpas dock inte på

- 1) byggnader med en våningsyta som är mindre än 50 kvadratmeter,
- 2) bostadshus för fritidsboende som är avsedda för användning mindre än fyra månader per år,
- 3) sådana byggnader som uppförs på platsen för viss tid eller tillfälliga byggnader som ska användas högst två år,
- 4) industribyggnader och verkstäder,
- 5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,
- 6) byggnader som används för andakt och religiös verksamhet,
- 7) byggnader som är skyddade med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010), en skyddsbestämmelse i en plan eller upptagande på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, i den mån överensstämmelse med vissa minimikrav avseende energiprestanda skulle medföra oacceptabla förändringar av deras särdrag eller utseende.

Genom en ändring av markanvändnings- och bygglagen (1151/2016) kompletterades lagen i den bemärkelsen att det i fråga om väsentliga tekniska krav i anslutning till energiprestanda infördes en skyldighet att se till att nya byggnader projekteras och uppförs som nära-nollenergibyggnader. Efter lagändringen finns bestämmelserna om tillämpningsområdet för kraven på byggnaders energiprestanda i samband med såväl nybyggnad som ändrings- och reparationsarbeten i markanvändnings- och bygglagen. Detta gäller också om byggnadens användningsändamål ändras.

Frivilliga energieffektivitetsavtal

Ett viktigt verktyg för att främja energieffektivitet i vårt land är frivilliga energieffektivitetsavtal. Genom dem främjas energieffektiviteten inom olika sektorer. Avtalen har använts för att främja energieffektivitet och energisparande sedan 1997. Energieffektivitetsavtalen är ett verktyg med hjälp av vilket staten och olika branscher tillsammans uppfyller de olika internationella energieffektivitetsmål som uppställts för Finland utan att ny lagstiftning eller nya tvångsmedel behöver införas. Under den andra avtalsperioden (2008–2016) omfattade energieffektivitetsavtalen en stor del av näringslivet, fastighetsbranschen, oljebranschen, varutransporterna och kollektivtrafiken samt lantbruket. De frivilliga energieffektivitetsavtalen har förlängts genom avtal som undertecknades den 14 oktober 2016 och vilkas avtalsperiod sträcker sig över perioden 2017–2025, med undantag för det branschavtal som gäller energieffektivitetsåtgärder inom lantbruks- och trädgårdssektorn, som gäller perioden 2016–2020. De gällande och de nya energieffektivitetsavtalen intar en central ställning när EU:s nya direktiv om energieffektivitet (2012/27/EU) genomförs.

Branschavtalet för energieffektivitetsåtgärder inom lantbruks- och trädgårdssektorn 2016–2020 undertecknades den 14 oktober 2016. Avtalet trädde i kraft den dag det undertecknades och gäller till den 31 december 2020. Avtalet ersätter det avtal som ingicks för perioden 2010–2016, Lantbrukens energiprogram. Avtalet omfattar målen för främjandet av energieffektivitet

RP 86/2017 rd

inom lantbruks- och trädgårdssektorn samt jord- och skogsbruksministeriets och producentorganisationernas åtgärder för att uppnå målen. Avtalet är ett sådant nationellt sektorsavtal om energiprestanda som avses i artikel 4.2 c i energiprestandadirektivet för byggnader.

Regeringsprogrammet

En av de viktigaste riktlinjerna i Lösningar för Finland: Strategiskt program för statsminister Juha Sipiläs regering, som ingår i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering av den 29 maj 2015, är att författningarna ska göras smidigare. Smidigare författningar är också ett av regeringens spetsprojekt. Målet för spetsprojektet är att avveckla onödig reglering och att den administrativa bördan ska bli lättare. Inom ramen för projektet har man inlett åtgärder för att öka produktionen av bostadstomter och sänka kostnaderna för byggande. I regeringsprogrammet nämns skyddsrum som ett exempel på byggnader för vilka kostnaderna kan sänkas och byråkratin minskas. Trots skrivningarna i regeringsprogrammet utökas regleringen i fråga om skyddsrummen genom den föreslagna propositionen, eftersom de börjar omfattas av förfarandet med energicertifikat. I bilagan till regeringsprogrammet specificeras det dessutom att alla de möjligheter till undantag och flexibilitet som energieffektivitetsdirektivet tillåter måste utnyttjas i den reglering som följer av direktivet när det gäller krav på energieffektivitet. Den föreslagna ändringen beror emellertid på EU-lagstiftning som ska genomföras, och den ger inte rum för nationell tolkning. EU-kommissionen påminde i sin offentliga anmärkning i fråga om genomförandet av energiprestandadirektivet för byggnader Finland om att skyddsrummen måste tas med i förfarandet med energicertifikat.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Propositionens syfte är att genomföra energiprestandadirektivet för byggnader fullt ut. Den gällande lagstiftningen uppfyller i princip kraven på genomförande. Trots det krävs det vissa kompletteringar av den nationella lagstiftningen, eftersom Europeiska kommissionen den 29 april 2016 har tilldelat Finland en offentlig anmärkning, 2016/2030. Det föreslås att lagen om energicertifikat ändras så att de bestämmelser i den nationella lagstiftningen som enligt Europeiska kommissionen inte motsvarar direktivet om byggnaders energiprestanda slopas för fasta Finlands vidkommande. Därför föreslås det att lagen om energicertifikat ändras i fråga om vilka byggnader och utrymmen i byggnader som lämnas utanför tillämpningen av kraven i anknytning till energicertifikat. Växthus, skyddsrum och vissa andra byggnader ska enligt förslaget tas med i förfarandet för energicertifikat.

Ett ytterligare syfte med propositionen är att iakttä den kläm i riksdagens skrivelse 18/2014 rd som hänför sig till lagmotion (LM 63/2013 rd) och till medborgarinitiativet om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader (MI 1/2014 rd) till den del riksdagen i sin skrivelse har förutsatt att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att ändra innehållet i energicertifikatet för småhus så att det blir lättare att förstå och för att undanröja de svårigheter med att jämföra energiprestandan för olika byggnader som beaktandet av energiformsfaktorer ger upphov till. Det föreslås att det görs vissa terminologiska ändringar i lagen om energicertifikat och lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat på grund av lagstiftningen om nära-nollenergibyggnader. Med anledning av de nu föreslagna terminologiska ändringarna och den nya statsrådsförordningen om värden för energiformsfaktorer för byggnader kan energicertifikaten i någon mån förväntas bli lättare att förstå och mer överensstämmande med den övriga lagstiftningen om energiprestanda.

3 Propositionens konsekvenser

Genom den föreslagna ändringen av lagen om energicertifikat undgår Finland att Europeiska kommissionen inleder ett överträdelseförfarande mot Finland och att Europeiska unionens domstol påför vårt land ekonomiska sanktioner. Sådana sanktioner kan omfatta avsevärda belopp.

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Lagförslagen bedöms inte ha några betydande ekonomiska konsekvenser för de offentliga finanserna eller nationalekonomin.

Konsekvenser för företagen

Enligt inrikesministeriet fanns det i slutet av 2013 uppskattningsvis 50 000 skyddsrum i Finland med sammanlagt cirka 4 miljoner platser. Nästan 90 procent av skyddsrumslatserna finns i husspecifika skyddsrum byggda i armerad betong. Ungefär 10 procent av platserna finns i bergsskyddsrum. I de skyddsrum i armerad betong som finns i bostadshus utnyttjas över 90 procent som förråd, sociala utrymmen eller för andra nyttoändamål. Bergsskyddsrum och större skyddsrum i armerad betong används ofta som sport- eller parkeringshallar. Skyldigheterna att uppföra skyddsrum lindrades avsevärt genom den räddningslag som trädde i kraft 2011. Antalet skyddsrum som uppförs per år har minskat från cirka 1 000 till cirka 600.

Enligt inrikesministeriets uppgifter är det årliga antalet bostadshus som omfattas av de gällande skyldigheterna att inrätta skyddsrum cirka 430, och det antal som inrättas är cirka 330. I industri-, produktions-, lager- och möteslokaler inrättas årligen cirka 151 skyddsrum. Av skyddsrummen inrättas 43 procent i bostadshus och 33 procent i industri-, lager- och affärslokaler. Resten av skyddsrummen inrättas i bl.a. affärs-, kontors- och sjukhuslokaler och i lokaler som disponeras av undervisningssektorn. Ett skyddsrum i armerad betong har en livscykel på cirka 100 år och ett bergsskyddsrum en livscykel på upp till flera hundra år.

Enligt Statistikcentralens statistik över byggnads- och bostadsproduktionen beviljades bygglov för 19 och färdigställdes 18 nya skyddsrum 2016. Det framgår inte av uppgifterna om beviljade byggnadstillstånd för skyddsrum om det är fråga om underjordiska bergsskyddsrum eller fristående skyddsrum. Bergsskyddsrummen omfattas inte av definitionen i direktivet. Vid bedömningen av propositionens konsekvenser bör det noteras att skyldigheterna i anknytning till energicertifikat i praktiken bara gäller sådana skyddsrum som är fristående, uppvärmda byggnader och som alltså inte är bergsskyddsrum eller t.ex. skyddsrum belägna i källarvåningen i ett flervåningshus. Skyldigheterna i anknytning till energicertifikat gäller inte heller skyddsrumbyggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter. Skyddsrum som utgör en del av en byggnad används under normalförhållanden mestadels för andra ändamål, och de beaktas då som utrymmen avsedda för det aktuella ändamålet, t.ex. som lager, när energicertifikat upprättas. Det typiska användningsändamålet för bergsskyddsrum är som bilgarage. För en del av skyddsrummen har energicertifikat redan upprättats enligt gällande lag, om de utgör en del av en byggnad. Dessutom bör det beaktas att skyldigheten att låta upprätta energicertifikat endast gäller i vissa situationer, dvs. bygglovsförfarande, försäljning och uthyrning samt i vissa fall till skyldigheten att hålla certifikatet framlagt. Skyddsrum hyrs sällan ut. Propositionen har inte några konsekvenser för lagstiftningen om byggandet av skyddsrum.

Enligt 2 § i lagen om energicertifikat är det i regel den som äger byggnaden som har ansvar för att det skaffas ett energicertifikat för byggnaden. Om byggnadens innehavare har underhållsansvaret för byggnaden med stöd av lag eller avtal eller på något annat sätt, har byggnadens innehavare också ansvaret vad gäller certifikatet. Ägaren, eller i undantagsfall innehavaren, kan i undantagsfall förorsakas vissa mindre kostnader, om det uppstår ett behov av att skaffa energicertifikat för skyddsrummet. Ägaren till skyddsrummet blir då skyldig att skaffa ett energicertifikat av en person vars behörighet är konstaterad i enlighet med lagen om energicertifikat.

Den föreslagna lagändringen kan därmed i viss mån öka sysselsättningen för personer som har konstaterats inneha sådan behörighet att upprätta energicertifikat som avses i lagen. Enligt bedömningarna kommer några stycken energicertifikat per år att beställas för skyddsrum av de personer som är behöriga att upprätta energicertifikat.

RP 86/2017 rd

Konsekvenser för hushållen

De föreslagna ändringarna i terminologin i lagen om energicertifikat och i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat kan i viss mån anses underlätta förståelsen av energicertifikaten och göra terminologin mer överensstämmande med den övriga lagstiftningen om energieffektivitet. På så sätt blir det lättare för hushållen att förstå energicertifikaten och att utnyttja dem i praktiken.

3.2 Konsekvenser för myndigheterna

Lagförslagets konsekvenser för myndigheterna bedöms bli små.

För Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet, som är registrerings- och tillsynsmyndighet, kan propositionen innebära ett visst merarbete inom tillsynen, eftersom vissa skyddsrum börjar omfattas av förfarandet med energicertifikat. När det gäller energicertifikat för skyddsrum ska Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet övervaka användningen av energicertifikat, lagligheten i den verksamhet som bedrivs av dem som upprättar energicertifikat och vid behov åläggandet av påföljder vid förseelser. Det är alltså fråga om samma slags tillsyn som den som i nuläget genomförs när det gäller energicertifikat för andra byggnader. De föreslagna ändringarna i terminologin torde ge upphov till vissa mindre ändringar i fråga om innehållet i registret över energicertifikat. De föreslagna ändringarna kräver inte någon ökning av de finansiella medlen och resurserna för Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet.

Förslaget kan i någon mån påverka de kommunala myndigheternas uppgifter. Enligt 5 § i lagen om energicertifikat ska skyddsrummets beräknade energiprestanda visas med ett energicertifikat vid ansökan om bygglov för nybyggnad. De kommunala myndigheterna blir därför tvungna att kräva och behandla energicertifikat för skyddsrum i samband med ansökan om bygglov för byggande av skyddsrum. Detta ger i någon mån upphov till merarbete för de kommunala myndigheterna. Dessutom kan skyldigheten att skaffa energicertifikat för skyddsrum ge upphov till visst merarbete för kommunen och dess tjänstemän och vissa merkostnader för anskaffning av energicertifikat i de fall där kommunen är ägare till skyddsrummen.

3.3 Konsekvenser för miljön

Att skyddsrummen börjar omfattas av förfarandet med energicertifikat bedöms inte ha några betydande konsekvenser för deras energiprestanda, och miljökonsekvenserna bedöms därför bli små.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Beredningen har skett i samklang med vad fasta Finland har svarat på Europeiska kommissionens officiella begäran om information. En del av de åtgärder som föreslagits i svaret har vidtagits i samband med ändringen av markanvändnings- och bygglagen (1151/2016), och dessa ändringar har dessutom redan trätt i kraft. Vid beredningen av propositionen har de samband som gäller i fråga om övergången till nära-nollenergibygnader vid nybyggnad beaktats på det sätt som anförts i avsnittet "Samband med andra propositioner" i regeringens proposition RP 220/2016 rd.

Också klämman i riksdagens skrivelse (Rsk 18/2014 rd) har beaktats i beredningen. Klämman hänför sig till den lagmotion (LM 63/2013 rd) som sammanhänger med medborgarinitiativ MI 1/2014 rd. När riksdagen förkastade medborgarinitiativet den 17 juni 2014 godkände den samtidigt två uttalanden. Enligt det första av dem förutsätter riksdagen att regeringen skyndsamt vidtar åtgärder för att ändra innehållet i energicertifikatet för småhus så att de blir lättare att förstå och för att undanröja de svårigheter med att jämföra energiprestanda för olika byggnader som beaktandet av energiformsfaktorer ger upphov till. Enligt det andra förutsätter riksdagen att regeringen aktivt går in för att ändra direktivet om byggnaders

RP 86/2017 rd

energiprestanda så att det blir frivilligt att göra upp energicertifikat för gamla egnahemshus. Propositionen kan i vissa avseenden anses göra det lättare att förstå energicertifikatet tack vare de ändringar som enligt förslaget görs i terminologin och de ändringar av energiformsfaktorerna som ska göras genom en ändring av statsrådets förordning om energiformsfaktorerna för byggnader.

Remissförfarandet inleddes den 13 april 2017 och avslutades den 11 maj 2017. Yttranden begärdes av följande remissinstanser: justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, arbets- och näringsministeriet/bedömning av konsekvenser för företagen, Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet, Konkurrens- och konsumentverket, Finlands miljöcentral, Finlands näringsliv, Finsk Energiindustri rf, Byggnads-, VVS- och fastighetsbranschens personkompetenser FISE Ab, Green building Council Finland, Helsingin Energia, Finsk Handel rf, Kauppapuutarhaliitto – Handelsträdgårdsförbundet ry, Fastighetsbranschens Utbildningsstiftelse, Kiinteistöväilytysalan Keskusliitto ry, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry, Uppvärmningsenergi Föreningen rf, Motiva Oy, Optiplan Oy, Pientaloteollisuus PTT ry, Puutarhaliitto – Trädgårdsförbundet ry, Rakennustarkastusyhdistys RTY ry, Byggnadsindustrin RT rf, Rakennustietosäätiö, RAKLI ry, Raksystems Insinööritoimisto Oy, Senatfastigheter, Suomen Isännöintiliitto ry, Finlands Fastighetsförbund rf, Suomen Kiinteistöväilytysliitto ry – Finlands Fastighetsmäklareförbund rf, Finlands Kommunförbund, Finlands naturskyddsförbund rf, Suomen LVI-liitto SuLVI ry, Finlands Egnahemsförbund rf, Suunnittelu- ja konsultointiyritykset SKOL ry och Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL ry.

Sammanlagt 20 yttranden gavs. En sammanfattning har gjorts över yttrandena (YM4/600/2017, på finska) och kan fås vid miljöministeriets registratörskontor. De synpunkter och ändringsförslag som framfördes i yttrandena har i mån av möjlighet tagits i beaktande i den fortsatta beredningen av propositionen. Några av de viktigaste temahelheterna som togs upp i yttrandena presenteras nedan.

Förteckningen över undantag från skyldigheten att upprätta energicertifikat

Remissinstanserna förhöll sig förståelsefullt till att skyddsrum och växthus ska tas med bland de byggnader som omfattas av förfarandet för energicertifikat på grund av Europeiska kommissionens offentliga anmärkning, även om den gällande nationella lagstiftningen verkar ändamålsenlig. RAKLI konstaterade att förteckningen över undantag i 3 § är svårtolkad och ansåg det inte vara bra att man i förslaget gått in för en hänvisning till 117 g § i markanvändnings- och bygglagen.

Trots det föreslås det inte någon upprepning av 117 g § i markanvändnings- och bygglagen i propositionen, utan lagstiftaren har gått in för en hänvisning till paragrafen. En alltför frekvent uppmaning av samma bestämmelse kan inte anses vara till fördel för lagsystematiken. Hänvisningen till markanvändnings- och bygglagen är exakt och noggrant avgränsad och förklaras i detaljmotiveringen, och hänvisningen kan därmed anses vara tydlig.

Inrikesministeriet konstaterade i sitt yttrande att propositionen inte har några konsekvenser i fråga om bestämmelserna om byggandet av skyddsrum, men underströk samtidigt att skyddsrummen sällan byggs för att fungera enbart som skyddsrum för befolkningen i undantagsförhållanden. De har i praktiken alltid använts för något annat ändamål under normala förhållanden. Det typiska användningssättet är som förråd för lösöre i bostadsbyggnader och som lagerutrymmen i andra typer av byggnader. Det typiska användningsändamålet för bergsskyddsrum är som bilgarage. Bedömningen av propositionens konsekvenser kompletterades utifrån inrikesministeriets yttrande.

Anmärkingar om energicertifikatets innehåll

Det föreslogs i flera yttranden att energicertifikatet ska basera sig på den faktiska energiförbrukning som uppmätts i byggnaden (Sähkö- ja teleurakoitsijaliitto STUL, RAKLI,

RP 86/2017 rd

Finlands Egnahemsförbund, Helen, Ensto). RAKLI föreslog att också andra än certifikatupprättaren ska kunna föra in uppgifter om energiförbrukning och andra åtgärder i registret över energicertifikat efter upprättandet. Finlands Egnahemsförbund framförde att energicertifikatet bör utvecklas till ett verktyg som är lätt att förstå, motiverande och ekonomiskt fördelaktigt. Finsk Energiindustri och Helen ansåg det vara viktigt att regleringen om byggnaders energiprestanda primärt ska gälla byggnaders energibehov, inte mängden inköpt energi.

Det föreslås i propositionen att energicertifikatet ska basera sig på den beräknade förbrukningen av inköpt energi för standardanvändningen av byggnaden. Den faktiska mängden förbrukad energi ska inte användas för befintliga byggnader, eftersom slutresultatet då påverkas på ett avgörande sätt av invånarnas eller användarnas konsumtionsvanor och av de väderleksförhållanden som rått under året. Med hjälp av energicertifikaten jämförs byggnadens egenskaper, inte användarnas eller invånarnas konsumtionsvanor. Den faktiska mängden inköpt energi som gått åt under den tid byggnaden använts meddelas i den utsträckning som sådana uppgifter finns att tillgå.

Terminologiska ändringar

Flera av remissinstanserna ansåg att begreppsändringarna i lagförslaget var bra, motiverade och ett steg i rätt riktning. Finansministeriet ansåg att ett samband med EU-direktivets terminologi vore naturlig och att en gemensam terminologi minskar oklarheter på lång sikt. Ministeriet förhöll sig därför tveksamt till de föreslagna begreppen i sitt yttrande. Enligt finansministeriet ger de små ändringarna upphov till kostnader för uppdatering av de sakkunnigas kunskaper och till ändringar i blanketter och informationssystem både för aktörerna och Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet.

De föreslagna ändringarna ger dock mer beskrivande och tydligare begrepp som bidrar till att minska missförstånd. Begreppsändringarna påverkar inte kostnaderna. De leder inte till några ändringar i informationssystemet för energicertifikat för byggnader och kräver inte heller att sakkunniga utbildas. De ändringar som ska göras i informationssystemet beror på att nya typer av byggnader börjar omfattas av skyldigheten att upprätta energicertifikat. Bestämmelserna om nära-nollenergibyggnader ger upphov till ändringar i informationssystemet eftersom exempelvis egnahemshus på grundval av byggnadens yta delas in i tre grupper i stället för som hittills i fyra. Med anledning av de föreslagna terminologiska ändringarna och den nya statsrådsförordningen om värden för energiformsfaktorer för byggnader kan energicertifikaten i någon mån förväntas bli lättare att förstå och mer överensstämmande med den övriga lagstiftningen om energiprestanda.

Remissinstansen SKOL konstaterade i sitt yttrande att det krävs en definition av ”den beräknade förbrukningen av inköpt energi” (9 § i lagen om energicertifikat) som behövs vid ”standardanvändning. Annars kan begreppet blandas ihop med den beräknade målsatta förbrukningen i vilken ingår den faktiska belastningen och användningen. Det föreslås inte i propositionen att 9 § i lagen om energicertifikat och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat ska ändras på det föreslagna sättet.

Ikraftträdandebestämmelser

Det föreslås i det propositionsutkast som sändes på remiss att ändringen av lagen om byggnaders energicertifikat ska träda i kraft så snart som möjligt på grund av kommissionens offentliga anmärkning. Enligt utkastet ska den föreslagna ändringen av 9, 10 och 11 § i lagen träda i kraft först den 1 januari 2018, eftersom det ansågs ändamålsenligt att bestämmelserna träder i kraft samtidigt som ändringen av markanvändnings- och bygglagen (1151/2016) börjar tillämpas. Enligt Suunnittelu- ja konsultointiyriykyset SKOL ger ett sådant stegvis ikraftträdande upphov till förvirring. Även Motiva konstaterade att det är skäl att informera tydligt och i tillräcklig utsträckning om när de olika bestämmelserna träder i kraft. Propositionen ändrades utifrån yttrandena så, att bägge lagarna ska träda i kraft den 1 december 2017.

RP 86/2017 rd

Lagförslagen på finska och svenska har laggranskats vid justitieministeriets laggranskningsenhet.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lagen om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader

3 §. *Byggnader som omfattas av skyldigheten att skaffa energicertifikat och att använda det.* I 1 mom. föreskrivs det att skyldigheterna enligt lagen att skaffa energicertifikat och använda det omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Skyldigheterna avseende anskaffning och användning av energicertifikat gäller i princip hela byggnadsbeståndet. Enligt artikel 2.1 i energiprestandadirektivet för byggnader avses med byggnad en takförsedd konstruktion med väggar, för vilken energi används för att påverka inomhusklimatet.

De föreskrivna skyldigheterna omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Byggnader som inte kräver energi för sitt användningssyfte lämnas på samma sätt som enligt den gällande lagen utanför förfarandet med energicertifikat. Det föreslås att bestämmelserna i paragrafen ändras så att de som gäller de byggnader som omfattas av skyldigheterna att skaffa och använda energicertifikat ingår i 1 mom. och de som gäller byggnader som är befriade från skyldigheterna ingår i 2 mom.

I 2 mom. ingår därför en förteckning över de byggnader som är undantagna från skyldigheterna. Det är enligt artikel 12.6 i energiprestandadirektivet för byggnader möjligt att lämna vissa kategorier av byggnader utanför förfarandet. Det föreslås också i denna proposition att vissa kategorier av byggnader ska lämnas utanför förfarandet med energicertifikat. Dessa kategorier är i huvudsak desamma som de som ingår i energiprestandadirektivet för byggnader. För att undvika överlappningar i lagstiftningen föreslås det att en hänvisning till 117 g § 2 mom. 1 och 3–7 punkten i markanvändnings- och bygglagen tas in i 2 mom. 1 punkten i paragrafen.

Vissa byggnader som används som semesterbostäder och byggnader som används av försvarsförvaltningen omfattas på samma sätt som förut av bestämmelserna i lagen om energicertifikat. Europeiska kommissionen konstaterade i sin offentliga anmärkning att förteckningen i 3 § 1 mom. till vissa delar avviker från bestämmelserna i energiprestandadirektivet för byggnader. Fasta Finland har medgett att så är fallet i fråga om 3 § 1 mom. 8 punkten, enligt vilken skyldigheten i fråga om energicertifikat inte gäller växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om energiprestanda tillämpas på dem.

På grund av den offentliga anmärkningen från kommissionen är det skäl att stryka 3 § 1 mom. 8 punkten från förteckningen över byggnader som är befriade från skyldigheterna. Trots den föreslagna lagändringen ska växthus fortfarande inte omfattas av skyldigheterna. För det första kan växthus jämföras med industribyggnader. Enligt 117 g § 4 punkten i markanvändnings- och bygglagen gäller kraven i fråga om energicertifikat inte industribyggnader och verkstäder. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av markanvändnings- och bygglagen (RP 220/2016 rd) konstateras det i detaljmotiveringen till ändringen av 117 g § 4 punkten uttryckligen att växthus kan jämföras med industrianläggningar.

För det andra kan även 117 g § 5 punkten i lagen tillämpas på växthus. Enligt den omfattar inte skyldigheterna i fråga om energicertifikat jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda. Det kan här konstateras att jordbruks- och trädgårdssektorn omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda. Det frivilliga energiavtalet har förlängts genom ett avtal undertecknat den 14 oktober 2016 vars avtalsperiod är 2016–2020. I sektorsavtalet finns inskrivet på vilket sätt målen i energiprestandadirektivet för byggnader och i energieffektivitetslagen ska uppfyllas inom lantbruks- och

RP 86/2017 rd

trädgårdssektorn. Enligt Statistikcentralens statistik över byggnads- och bostadsproduktion beviljades bygglov för 48 och färdigställdes 28 nya växthus 2016.

Efter att den föreslagna lagändringen trätt i kraft kommer skyddsrum att omfattas av bestämmelserna om energicertifikat. Enligt inrikesministeriet fanns det i slutet av 2013 uppskattningsvis 50 000 skyddsrum i Finland med sammanlagt cirka 4 miljoner platser. Nästan 90 procent av skyddsrumspplatserna finns i husspecifika skyddsrum byggda i armerad betong. Ungefär 10 procent av platserna finns i bergsskyddsrum. Enligt Statistikcentralens statistik över byggnads- och bostadsproduktionen beviljades bygglov för 19 och färdigställdes 18 nya skyddsrum 2016.

Skyldigheterna i anknytning till energicertifikat gäller bara sådana skyddsrum som är fristående, uppvärmda byggnader och som alltså inte är bergsskyddsrum eller t.ex. skyddsrum belägna i källarvåningen i flervåningshus. Endast dessa fristående skyddsrum byggnader kommer att omfattas av förfarandet med energicertifikat efter lagändringen. Dessutom gäller skyldigheterna i anknytning till energicertifikat inte skyddsrum byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter. För en del av skyddsrummen har energicertifikat redan upprättats enligt gällande lag, om de t.ex. utgör en del av ett flervåningshus. Skyddsrum i berggrum ska inte börja omfattas av kraven på energicertifikat, eftersom de inte uppfyller definitionen på nya byggnader i 117 g § 2 mom. i markanvändnings- och bygglagen. Det konstateras i motiveringen till den bestämmelsen att en skyldighet föreslås bli fogad till 2 mom. som innebär att nya byggnader ska uppföras som nära-nollenergibyggnader. Det konstateras vidare att det i 113 § i markanvändnings- och bygglagen står som följer: ”En byggnad är en för boende, arbete, lagring eller annan användning avsedd konstruktion, struktur eller anläggning som är fast eller avsedd att vara stationär och som på grund av sina egenskaper förutsätter övervakning från myndigheternas sida av orsaker som har att göra med säkerhet, hälsa, landskapet, trivsel, miljöaspekter eller andra mål för denna lag.” Enligt propositionen betraktas som byggnader bostadshus, affärsbyggnader, industrianläggningar och lagerbyggnader. En byggnad kan dock också vara något med ett annat användningsändamål, exempelvis husbåt, mobil barack, obemannad bensinstation, lyftkran eller telemast. Definitionen av byggnad i energiprestandadirektivet för byggnader skiljer sig enligt propositionen från definitionen i markanvändnings- och bygglagen. Enligt artikel 2.1 i energiprestandadirektivet för byggnader avses med byggnad en takförsedd konstruktion med väggar, för vilken energi används för att påverka inomhusklimatet. Enligt förslaget till ändring av 2 mom. ska momentet, på det sätt som bestämmelsen i direktivet tillåter, bara tillämpas på en takförsedd konstruktion med väggar, där energi används för att påverka inomhusklimat i lokalerna ändamålsenligt. Därmed undantas till exempel skyddsrum under jorden i berggrum och andra underjordiska eller jordtäckta lokaler som används av myndigheterna.

Närmare bestämmelser om skyddsrum och inrättandet av skyddsrum och de tekniska krav som ställs på dem finns i 11 kap. i räddningslagen (379/2011) och statsrådets förordning om skyddsrum (408/2011), som utfärdats med stöd av räddningslagen.

Enligt lagförslaget gäller skyldigheterna i 3 § 2 mom. 1 punkten dock inte de byggnader som inte omfattas av kraven i 117 g § 2 mom. 1 och 3–7 punkten i markanvändnings- och bygglagen. Utifrån de bestämmelser i 117 g § 2 mom. 1 och 3–7 punkten i markanvändnings- och bygglagen som nämns ovan ska följande byggnader vara befriade från skyldigheten att upprätta energicertifikat:

- 1) byggnader med en våningsyta som är mindre än 50 kvadratmeter,
- 3) sådana byggnader som uppförs på platsen för viss tid eller tillfälliga byggnader som ska användas högst två år,
- 4) industribyggnader och verkstäder,
- 5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,

RP 86/2017 rd

6) byggnader som används för andakt och religiös verksamhet,

7) byggnader som är skyddade med stöd av lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010), en skyddsbestämmelse i en plan eller upptagande på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) som del av en utvald miljö, eller på grund av deras särskilda arkitektoniska eller historiska värde, i den mån överensstämmelse med vissa minimikrav avseende energiprestanda skulle medföra oacceptabla förändringar av deras särdrag eller utseende.

Genom 1 punkten genomförs artikel 4.2 a–c och 4.2 e i energiprestandadirektivet för byggnader.

Enligt 2 punkten gäller skyldigheterna inte byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet. Denna punkt motsvarar artikel 4.2 d i direktivet enligt vilken kraven inte behöver tillämpas på bostadshus som används eller är avsedda för användning antingen mindre än fyra månader per år eller under en begränsad del av året motsvarande en energianvändning som beräknas vara mindre än 25 procent av vad som skulle vara fallet vid helårsanvändning. Sådana bostadshus är i Finland sommarstugor som är bostadshus för fritidsbruk (med avseende på sitt användningsändamål), som är uppförda och permanent placerade på ett visst ställe eller bostadshus som används som semester- eller fritidsbostäder. Enligt resultatet i den senast offentliggjorda statistiken över fritidsboendet i Finland, stugbarometern, används sommarstugan i genomsnitt 79 dygn om året. Därmed är dessa byggnader i användning kortare tid än de 4 månader som avses i artikel 4.2 d i direktivet. Det framgår av stugbarometern att inte ens de så kallade vinterbonade stugorna används mer än 109 dygn om året.

Från det undantag som ingår i den föreslagna 2 punkten har uttryckligen utelämnats sådana fritidsbostäder som används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet. Avgränsningen är inte mer omfattande än det undantag som möjliggörs genom 4.2 d i direktivet. Bestämmelsen motsvarar 3 § 1 mom. 2 punkten i den gällande lagen. Genom den punkten genomförs artikel 4.2 d i energiprestandadirektivet för byggnader.

Enligt 3 § 2 mom. 3 punkten i den föreslagna lagändringen gäller skyldigheterna inte heller byggnader som används för försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information. I förteckningen över undantag i energiprestandadirektivet för byggnader nämns inte sådana byggnader. Ingen medlemsstat i Europeiska unionen ska dock vara förpliktad att lämna sådan information vars avslöjande den anser strida mot sina väsentliga säkerhetsintressen (artikel 346.1 a i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt). Det föreslås därför i enlighet med gällande lag att de byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information ska omfattas av undantagen i paragrafen. Avgränsningen behövs fortfarande på grund av försvarsintressen. Energicertifikat får upprättas av en behörig person och upprättandet av certifikatet förutsätter i en befintlig byggnad iakttagelser på plats. Behörigheten kan ha skaffats också i något annat land, och det förekommer också att certifikat i praktiken upprättas i utlandet. En annan grund för undantaget i fråga om försvarsändamål utgör de informationssäkerhetsfrågor som sammanhänger med uppfyllandet av skyldigheten att arkivera det material som ligger till grund för energicertifikatet. I 146 § i markanvändnings- och bygglagen finns dessutom ett undantag som gäller byggande för försvarsändamål. Byggnader i omedelbar anknytning till försvarsändamål har avgränsats så att de inte omfattas av myndighetstillsynen för byggnadsarbete och energicertifikat behövs inte för tillståndsförfarandet. Bestämmelsen i 3 § 2 mom. 3 punkten motsvarar 3 § 1 mom. 9 punkten i den gällande lagen. Denna punkt behöver införas i förteckningen eftersom frågan inte regleras i 117 g § i markanvändnings- och bygglagen.

Bestämmelsen i 3 § 2 mom. föreslås bli flyttad till 9 § 5 mom.

5 §. Energicertifikat för nybyggnader. Det föreslås att 2 mom. i paragrafen ändras så att skyldigheten enligt 1 mom. inte ska tillämpas på ändrings- och reparationsarbete på byggnaden, utbyggnad eller ändring av användningsändamålet för byggnaden. Detta innebär i

RP 86/2017 rd

praktiken att energicertifikat inte behöver upprättas för ändrings- och reparationsarbete på byggnaden, utbyggnad eller ändring av användningsändamålet för byggnaden. Energicertifikat ska upprättas för en byggnad som är föremål för sådana åtgärder när förutsättningarna i lagen i övrigt kräver detta, till exempel vid försäljning.

Den föreslagna ändringen beror på att definitionen enligt 113 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen ska ändras samtidigt. Enligt den föreslagna definitionen ska en utbyggnad eller utökning av det utrymme som räknas till byggnadens våningsyta anses vara en nybyggnad. Enligt den gällande lagen om energicertifikat jämföras inte reparation av eller ändringsarbete på byggnaden, utbyggnad inom eller utom klimatskalet eller ändring av användningsändamålet för byggnaden med nybyggnad. Paragrafens 1 och 3 mom. motsvarar till sitt innehåll de motsvarande momenten i gällande lag.

9 §. Uppgifter som ska ingå i energicertifikat. I paragrafen ingår bestämmelser om uppgifter som ska ingå i ett energicertifikat. Bestämmelsen i 1 mom. föreslås bli ändrad så att uttrycket ”byggnadens totala energiförbrukning” byts ut mot ”byggnadens beräknade jämförelsetal för energiförbrukning (E-tal)”. Det anges också i momentet hur E-talet ska räknas ut. Beräkningsformeln för E-talet ändras inte utan förtydligas samtidigt som man försöker definiera det genom att använda mer beskrivande formuleringar. E-talet räknas ut genom att den beräknade och med energiformsfaktorer viktade årliga förbrukningen av inköpt energi för standardanvändningen av byggnaden divideras med byggnadens yta. I övrigt görs inga ändringar i momentets innehåll. Motsvarande begreppsändringar görs också i lagstiftningen på lägre nivå.

För att undvika förväxlingar har ”förbrukningen av inköpt energi i 2 mom. förtydligats med ett omnämmande av byggnadens standardanvändning. I övrigt görs inga ändringar i momentets innehåll.

Bestämmelsen i 5 mom. ska enligt förslaget ändras så att det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 3 § 2 mom. flyttas in i 9 § 5 mom. I övrigt görs inga ändringar i momentets innehåll.

Paragrafens 2–4 mom. motsvarar till sitt innehåll de motsvarande momenten i gällande lag.

10 §. Bestämning av energimängden. Uttrycket ”normalt bruk” föreslås bli ersatt med uttrycket ”standardanvändning”. Även om uttrycket ”normalt bruk” i den gällande lagen är det som används i energiprestandadirektivet för byggnader, föreslås det att uttrycket ändras. Det föreslagna ”standardanvändning” är mer beskrivande och tydligare, eftersom det med detta avses vissa standardvärden som används vid upprättandet av energicertifikat och som anges i miljöministeriets förordning. Bestämmelsen i 1 mom. föreslås dessutom bli ändrad så att uttrycken ”den beräknade totala energiförbrukning” och ”Den totala energiförbrukningen” byts ut mot ”E-talet”. Motsvarande ändring föreslås också i 2 mom. I övrigt görs inga ändringar i momentets innehåll.

I övrigt ska paragrafen motsvara den gällande paragrafen.

11 §. Utredning av en byggnads egenskaper. Bestämmelsen i 1 mom. föreslås bli ändrad så att uttrycket ”normalt bruk” byts ut mot ”standardanvändning”. Motsvarande ändring föreslås i 2 och 3 mom. Den föreslagna ändringen överensstämmer med den ändring som föreslås i 10 § 1 mom. I övrigt motsvarar förslaget den gällande paragrafen.

12 §. Behörigheten hos den som upprättar energicertifikat. Behörigheten hos den som upprättar energicertifikat. Hänvisningen till lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007) föreslås rent lagtekniskt bli ersatt med en hänvisning till den gällande lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015). Paragrafens 1, 2 och 4 mom. överensstämmer i övrigt med de motsvarande momenten i gällande lag.

1.2 Lagen om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

3 §. Registret över energicertifikat. Bestämmelsen i 1 mom. 2 punkten föreslås bli ändrad så att uttrycket ”beräknad total energiförbrukning för byggnaden” byts ut mot ”jämförelsetalet för byggnadens energiprestanda (E-talet)”. I lagen om energicertifikat föreskrivs det hur E-talet ska beräknas. I övrigt görs inga ändringar i paragrafens innehåll. I övrigt görs inga ändringar i paragrafens innehåll.

5 §. Offentlig informationstjänst. Bestämmelsen i 2 mom. 3 punkten föreslås bli ändrad så att uttrycket ”beräknad total energiförbrukning” byts ut mot ”E-talet”. Den föreslagna ändringen överensstämmer med den ändring som föreslås i 3 § 1 mom. 2 punkten. Dessutom förtydligas ”förbrukningen av inköpt energi” i 3 punkten och föreslås lyda ”beräknad förbrukning av inköpt energi vid standardanvändning”. I övrigt görs inga ändringar i paragrafens innehåll.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

Följande författningar på lägre nivå ska ändras med stöd av de föreslagna ändringarna i lagen om energicertifikat:

1) Statsrådets förordning om behörigheten hos den som upprättar energicertifikat för byggnader och om förutsättningarna för förenklat förfarande för energicertifikat (170/2013) och

2) miljöministeriets förordning om energicertifikat för byggnader (176/2013).

Statsrådets förordning om behörigheten hos den som upprättar energicertifikat för byggnader och om förutsättningarna för förenklat förfarande för energicertifikat ändras i terminologiskt hänseende så att den motsvarar miljöministeriets nya förordning om byggnaders energiprestanda. Miljöministeriets förordning utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen.

Miljöministeriets förordning om energicertifikat för byggnader ändras så att dess terminologi motsvarar den terminologi som används i den föreslagna ändringen av lagen om energicertifikat och miljöministeriets förordning om förbättring av byggnaders energiprestanda vid reparations- och ändringsarbeten. Det beaktas också att beräkningen av E-talet ska beskrivas på samma sätt i förordningsändringen som i den nya förordningen om byggnaders energiprestanda.

Beredningen av förordningarna har redan inletts och de avses gå till föredragning så snart som möjlig efter det att lagen om energicertifikat har godkänts.

3 Ikraftträdande

3.1 Lagen om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 2017.

Det är meningen att de åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter, t.ex. anvisningar eller information och beredning av underliggande lagstiftning, ska få vidtas innan lagen träder i kraft. Om en ansökan om bygglov har blivit anhängig innan lagen har trätt i kraft, tillämpas på skyldigheten att skaffa energicertifikat för byggnaden de bestämmelser som gällde innan den föreslagna lagen trädde i kraft fram till dess att byggnaden tas i bruk.

E-talet definieras på olika sätt i energicertifikat som upprättas enligt den nu föreslagna lagen och i de energicertifikat som upprättats enligt den gällande lagen (50/2013) och den redan upphävda lagen (487/2007), och de bokstavsbezeichnungar som används i certifikaten blir därmed inte direkt jämförbara. Det är därför viktigt att kunna skilja på dessa beteckningar när de anges i annonser för försäljning eller uthyrning. Det är meningen att ett underindex ska tas i

RP 86/2017 rd

bruk för att detta behov ska beaktas. På samma sätt som i gällande lag ska närmare bestämmelser om dessa index ingå i miljöministeriets förordning.

3.2 Lagen om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

Lagen föreslås träda i kraft den 1 december 2017.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt 20 § i Finlands grundlag (731/1999) bär var och en ansvar för naturen och dess mångfald samt för miljön och kulturarvet. Det allmänna ska verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön. Genom energicertifikat för byggnader främjas byggnadernas energiprestanda och därmed ett sparsamt och hållbart sätt att genomföra användningen av naturresurser med syftet att i synnerhet stävja klimatförändringen och minska växthusgasutsläppen. I fråga om energicertifikat för byggnader medför skaffandet, upprättandet, användningen och annat förfarande i fråga om certifikaten vissa mindre begränsningar av några av de grundläggande fri- och rättigheterna, vilket dock är behövligt med tanke på uppnåendet av de nämnda målen.

I och med att allt fler byggnader och utrymmen i byggnader kommer att omfattas av energicertifikaten bedöms det att de effekter som eftersträvas med hjälp av certifikaten i någon mån kommer att öka. När man med hjälp av certifikaten fäster uppmärksamhet vid byggnaders energiprestanda är syftet att som konsekvens få till stånd energibesparingar. Konsekvenserna vid försäljning eller uthyrning kan gälla både efterfrågan och försäljningspriser eller hyror. I enskilda avtal bestäms priserna och hyrorna dock fortfarande fritt på marknaden. Bedömningen är att den föreslagna ändringen inte inverkar på priset för energicertifikat. Egendomsskyddet enligt 15 § i grundlagen begränsas inte heller efter ändringen så att det t.ex. skulle inverka på ägarens frihet att använda sin egendom eller annars utifrån grundlagsutskottets tolkningspraxis skulle vara problematiskt (t.ex. GrUU 6/2010 rd). Efter att den föreslagna ändringen trätt i kraft utökas tillämpningen av energicertifikat i praktiken bara i fråga om skyddsrummen, eftersom energicertifikat inte behöver upprättas för växthus enligt 117 g i 4 och 5 mom. i markanvändnings- och bygglagen. Det är dessutom bara en del av skyddsrummen som börjar omfattas av lagen om energicertifikat.

Det allmänna ska enligt 19 § 4 mom. i grundlagen främja vars och ens rätt till bostad och möjligheter att själv ordna sitt boende. Denna skyldighet kräver också åtgärder för tryggnad av boendet. Det allmänna ska se till att de energicertifikat som gäller byggnader ska vara tydliga och lätta att förstå. Förslaget är avsett att öka förtroendet för energicertifikat för byggnader, vilket är av betydelse med tanke på skyldigheten enligt 19 § 4 mom. i grundlagen att främja rätten till bostad och möjligheterna att ordna boendet.

Av de skäl som anförts ovan anses lagförslagen uppfylla grundlagens krav och de kan därför stiftas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013) 3, 5 och 9–12 §, av dem 3 §
sådan den lyder delvis ändrad i lag 326/2016, som följer:

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheten att skaffa energicertifikat och att använda det

Skyldigheten enligt 2 § att skaffa energicertifikat och använda certifikatet omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler.

Det som föreskrivs i 1 mom. ska dock inte tillämpas på

1) byggnader som avses i 117 g § 2 mom. 1 och 3–7 punkten i markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,

3) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.

5 §

Energicertifikat för nybyggnader

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för nybyggnad ska byggnadens beräknade energiprestanda visas med energicertifikat. Om certifikatet är bristfälligt eller uppgifterna preciseras när projektet framskrider, ska certifikatet ersättas med ett kompletterat och preciserat certifikat innan byggnaden tas i bruk. Byggnaden anses ha tagits i bruk när den vid en slutsyn enligt 153 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen har godkänts att tas i bruk.

Det som föreskrivs i 1 mom. ska dock inte tillämpas på reparation av eller ändringsarbete på byggnaden eller på utbyggnad eller ändring av användningsändamålet för byggnaden.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som krävs i energicertifikatet vid ansökan om bygglov och innan byggnaden tas i bruk får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

9 §

Uppgifter som ska ingå i energicertifikat

I energicertifikatet anges byggnadens energiprestanda med en beteckning som beskriver var på klassificeringsskalan byggnadens beräknade jämförelsetal för energiförbrukning (E-tal) ligger. Byggnaderna delas in i kategorier enligt användningsändamålet, och varje kategori har en egen klassificeringsskala. E-talet för en byggnad beräknas genom att den beräknade och med energiformsfaktorer viktade årliga förbrukningen av inköpt energi för standardanvändningen av byggnaden divideras med byggnadens yta.

I energicertifikatet ska dessutom anges den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning av byggnaden. Den faktiska förbrukningen av inköpt energi ska anges om uppgiften finns tillgänglig.

I certifikatet ska det ges rekommendationer om åtgärder genom vilka byggnadens energiprestanda kan förbättras kostnadseffektivt, om det inte är fråga om en nybyggnad eller

RP 86/2017 rd

en byggnad där sådana åtgärder är ogenomförbara. I certifikatet kan dessutom meddelas andra uppgifter om byggnadens energiegenskaper och miljömässiga egenskaper.

Om energicertifikatet upprättas för en del av en byggnad, tillämpas det som ovan gäller byggnaden på delen av byggnaden.

Närmare bestämmelser om fastställandet av byggnadens yta i förfarandet med energicertifikat, de klassificeringsskalor och beteckningar som ska användas i energicertifikat, om indelningen av byggnader i kategorier med avseende på klassificering, om utfärdande av rekommendationer, om andra uppgifter som kan meddelas i certifikatet och om formuläret för energicertifikatsblanketten får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

10 §

Bestämning av energimängden

Den som upprättar energicertifikatet ska bestämma E-talet och den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning av byggnaden med beaktande av byggnadens tekniska system och byggnadsdelarnas egenskaper. E-talet för en byggnad bestäms genom att den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändningen av byggnaden viktas med energiformsfaktorer som anges i bestämmelser som utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen. När energimängden bestäms kan de närmare regler för beräkningar som utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen tillämpas i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning av miljöministeriet.

Närmare bestämmelser om bestämning av E-talet och den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

11 §

Utredning av en byggnads egenskaper

För utredning av den energimängd som behövs vid standardanvändning av en byggnad samt för utarbetandet av rekommendationer ska den som upprättar energicertifikatet utreda de egenskaper som påverkar en befintlig byggnads energiförbrukning med hjälp av handlingar, iakttagelser på plats av föremålet för certifikatet samt vid behov genom intervjuer med byggnadens användare eller underhållspersonal. Den som upprättar energicertifikatet har rätt att få de behövliga uppgifterna av byggnadens ägare eller innehavare.

Vid bestämning av den energimängd som behövs vid standardanvändning av en nybyggnad ska 1 mom. iakttagas i tillämpliga delar.

Närmare bestämmelser om utredning av den energimängd som behövs vid standardanvändning i fråga om byggnadsdelar och tekniska system får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

12 §

Behörigheten hos den som upprättar energicertifikat

Energicertifikat får upprättas av en person vars behörighet är konstaterad och i kraft och som är registrerad i registret över dem som upprättar energicertifikat och för vars del de allmänna förutsättningarna för bedrivande av verksamhet föreligger.

Den som upprättar energicertifikat ska ha examen inom teknikbranschen som motsvarar kravnivån för uppgiften att upprätta energicertifikatet, eller arbetserfarenhet som ersätter den samt med godkänt resultat i ett prov för dem som ska upprätta energicertifikat ha visat sig vara förtrogen med hur energicertifikat upprättas och med den lagstiftning som gäller energicertifikat.

På erkännande av formell behörighet och yrkeskompetens som förvärvats utomlands tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

Närmare bestämmelser om kravnivåer, förutsättande av sådana vid upprättande av energicertifikat samt lämpliga examina i enlighet med dem, godkänd ersättande arbetserfarenhet och innehållet i provet för dem som ska upprätta energicertifikat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

RP 86/2017 rd

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om en ansökan om bygglov blivit anhängig före ikraftträdandet av denna lag, ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas på skyldigheten att skaffa energicertifikat för byggnaden fram till dess att byggnaden tas i bruk.

Av en beteckning som anger energieffektivitet i en försäljnings- och hyresannons ska det framgå om det är fråga om en beteckning enligt ett energicertifikat som upprättats med stöd av den upphävda lagen om energicertifikat för byggnader (487/2007), med stöd av den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag eller med stöd av denna lag.

2.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat (147/2015) 3 och 5 § som följer:

3 §

Registret över energicertifikat

I registret över energicertifikat får följande antecknas:

1) namnet på, adressen till och byggnadsbeteckningen för den byggnad eller del av byggnad som energicertifikatet gäller, upprättaren av energicertifikatet, datum för upprättandet av energicertifikatet, företagets namn samt certifikatnumret,

2) en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda, det beräknade jämförelsetalet för byggnadens energiprestanda (*E-talet*) och åtgärder för att förbättra energiprestandan, inklusive spareffekten av åtgärderna,

3) övriga tekniska uppgifter som ska ingå i energicertifikatet enligt lagen om energicertifikat för byggnader och författningar som har utfärdats med stöd av den.

Upprättaren av energicertifikatet ska med hjälp av en teknisk anslutning föra in uppgifterna i registret över energicertifikat. Utifrån de uppgifter som förts in i registret får certifikatet ett certifikatnummer och en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda.

Uppgifterna i sådana certifikat som upprättats i enlighet med ett förenklat förfarande enligt 17 § i lagen om energicertifikat för byggnader förs inte in i registret.

5 §

Offentlig informationstjänst

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet tillhandahåller i ett allmänt datanät uppgifter som antecknats i registret över upprättare av energicertifikat och som gäller upprättarens namn, behörighetsnivå och behörighetens giltighetstid samt verksamhetsområde (*offentlig informationstjänst*). Personbeteckningar får inte tillhandahållas. På begäran av en upprättare av energicertifikat får dennes registeruppgifter som gäller postadress, e-postadress, telefonnummer, verksamhetens webbadress och företagets namn tillhandahållas. Uppgifterna ska gallras ur den offentliga informationstjänsten omedelbart efter det att information har erhållits om att upprättaren avlidit.

I den offentliga informationstjänsten får uppgifter som finns i registret över energicertifikat tillhandahållas, dock inte uppgifter som finns i energicertifikat som gäller bostadsbyggnader med en lägenhet eller två lägenheter. Följande uppgifter får tillhandahållas:

1) byggnadens namn och adress, året då byggnaden färdigställdes samt byggnadens användningskategori och energiprestandaklass,

2) certifikatnummer, upprättaren av certifikatet, datum för upprättande av certifikatet och certifikatets sista giltighetsdag,

3) uppvärmd nettoyta, beskrivning av värmesystemet, beskrivning av ventilationssystemet, E-talet och beräknad förbrukning av inköpt energi vid standardanvändning per energiform samt energiformsfaktorn för den energiform som används,

4) åtgärder som förbättrar energiprestandan.

Denna lag träder i kraft den xx xxx 20 .

RP 86/2017 rd

Helsingfors den 28 juni 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Bostads-, energi- och miljöminister Kimmo Tiilikainen

1.

Lag

om ändring av lagen om energicertifikat för byggnader

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om energicertifikat för byggnader (50/2013) 3, 5 och 9–12 §, av dem 3 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 326/2016, som följer:

Gällande lydelse

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheterna och byggnader som är befriade från dem

Skyldigheterna enligt denna lag att skaffa energicertifikat och använda certifikatet omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler. Skyldigheterna gäller dock inte

1) byggnader med en yta på högst 50 kvadratmeter,

2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,

3) temporära byggnader som används högst två år,

4) industribyggnader och verkstäder,

5) jordbruksbyggnader som inte är avsedda för boende och som har ett lågt energibehov eller som används inom en sektor som omfattas av ett nationellt sektorsavtal om energiprestanda,

6) byggnader som har skyddats i en plan enligt markanvändnings- och bygglagen (132/1999) eller genom ett beslut i enlighet med lagen om skyddande av byggnadsarvet (498/2010) eller bestämmelser som föregick den, eller byggnader som är belägna i ett objekt som tagits upp på världsarvslistan enligt konventionen om skydd för världens kultur- och naturarv (FördrS 19/1987) eller byggnader som omfattas av ett avtal mellan myndigheter om skyddande av byggnad, under förutsättning att byggnadens karaktär eller utseende på grund av kraven skulle ändras på ett sätt som inte kan godkännas,

Föreslagen lydelse

3 §

Byggnader som omfattas av skyldigheten att skaffa energicertifikat och att använda det

Skyldigheten enligt 2 § att skaffa energicertifikat och använda certifikatet omfattar byggnader där det används energi i syfte att upprätthålla ändamålsenliga förhållanden avseende inomhusklimat i byggnadens lokaler.

Det som föreskrivs i 1 mom. ska dock inte tillämpas på

1) byggnader som avses i 117 g § 2 mom. 1 och 3–7 punkten i markanvändnings- och bygglagen (132/1999),

2) byggnader som används som semesterbostäder och som inte används för bedrivande av inkvarteringsverksamhet,

3) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.

RP 86/2017 rd

7) kyrkor eller andra av ett religionssamfund ägda byggnader vilka endast har utrymmen för samling eller andakt eller verksamhet som tjänar dessa,

8) växthus, skyddsrum eller någon annan byggnad vars användning för sitt syfte försvåras oskäligt om bestämmelserna och föreskrifterna om byggnaders energiprestanda tillämpas på dem, eller

9) byggnader som används av försvarsförvaltningen och vilka som sådana eller vid användning har anknytning till sekretessbelagd information.

(29.4.2016/326)

Närmare bestämmelser om bestämning av ytan i samband med förfarandet med energicertifikat får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

5 §

Energicertifikat för nybyggnader

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för nybyggnad ska byggnadens beräknade energiprestanda visas med energicertifikat. Om certifikatet är bristfälligt eller uppgifterna preciseras när projektet framskrider, ska certifikatet ersättas med ett kompletterat och preciserat certifikat innan byggnaden tas i bruk. Byggnaden anses ha tagits i bruk när den vid en slutsyn enligt 153 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen har godkänts att tas i bruk.

Som uppförande av nybyggnad anses inte reparation av eller ändringsarbete på byggnaden, utbyggnad eller ändring av användningsändamålet för byggnaden.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som krävs i energicertifikatet vid ansökan om bygglov och innan byggnaden tas i bruk får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

9 §

Uppgifter som ska ingå i energicertifikat

I energicertifikatet anges byggnadens energiprestanda med en beteckning som beskriver var på klassificeringsskalan byggnadens *totala energiförbrukning* ligger. Byggnaderna delas in i kategorier enligt användningsändamålet, och varje kategori har en egen klassificeringsskala.

5 §

Energicertifikat för nybyggnader

Vid ansökan om i 125 § i markanvändnings- och bygglagen avsett bygglov för nybyggnad ska byggnadens beräknade energiprestanda visas med energicertifikat. Om certifikatet är bristfälligt eller uppgifterna preciseras när projektet framskrider, ska certifikatet ersättas med ett kompletterat och preciserat certifikat innan byggnaden tas i bruk. Byggnaden anses ha tagits i bruk när den vid en slutsyn enligt 153 § 1 mom. i markanvändnings- och bygglagen har godkänts att tas i bruk.

Det som föreskrivs i 1 mom. ska dock inte tillämpas på reparation av eller ändringsarbete på byggnaden eller på utbyggnad eller ändring av användningsändamålet för byggnaden.

Närmare bestämmelser om de uppgifter som krävs i energicertifikatet vid ansökan om bygglov och innan byggnaden tas i bruk får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

9 §

Uppgifter som ska ingå i energicertifikat

I energicertifikatet anges byggnadens energiprestanda med en beteckning som beskriver var på klassificeringsskalan byggnadens *beräknade jämförelsetal för energiförbrukning (E-tal)* ligger. Byggnaderna delas in i kategorier enligt användningsändamålet, och varje kategori har en egen klassificeringsskala. *E-talet för*

RP 86/2017 rd

En byggnads energiprestanda räknas ut genom att dividera byggnadens beräknade totala energiförbrukning med byggnadens yta.

I certifikatet ska dessutom anges den beräknade förbrukningen av inköpt energi. Den faktiska förbrukningen av inköpt energi ska anges om uppgiften finns tillgänglig.

I certifikatet ska ges rekommendationer om åtgärder genom vilka byggnadens energiprestanda kan förbättras kostnadseffektivt, såvida det inte är fråga om en nybyggnad eller en byggnad där sådana åtgärder är ogenomförbara. I certifikatet kan dessutom meddelas andra uppgifter om byggnadens energiegenskaper och miljömässiga egenskaper.

Om energicertifikatet upprättas för en del av en byggnad, tillämpas det som ovan gäller byggnaden på delen av byggnaden.

Närmare bestämmelser om de klassificeringsskalor och beteckningar som ska användas i energicertifikat, om indelningen av byggnader i kategorier med avseende på klassificering, om utfärdande av rekommendationer, om andra uppgifter som kan meddelas i certifikatet och om formuläret för energicertifikatsblanketten får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

10 §

Bestämning av energimängden

Den som upprättar energicertifikatet ska bestämma den beräknade totala energiförbrukning och den beräknade förbrukning av inköpt energi som behövs vid normalt bruk av byggnaden med beaktande av byggnadens tekniska system och byggnadsdelarnas egenskaper. Den totala energiförbrukningen för en byggnad bestäms genom att den beräknade förbrukningen av inköpt energi viktas med en energiformsfaktor som bestäms med stöd av markanvändnings- och bygglagen. När energimängden bestäms kan de närmare regler för beräkningar som utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen tillämpas i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning av miljöministeriet.

Närmare bestämmelser om bestämning av

en byggnad beräknas genom att den beräknade och med energiformsfaktorer viktade årliga förbrukningen av inköpt energi för standardanvändningen av byggnaden divideras med byggnadens yta.

I energicertifikatet ska dessutom anges den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning av byggnaden. Den faktiska förbrukningen av inköpt energi ska anges om uppgiften finns tillgänglig.

I certifikatet ska det ges rekommendationer om åtgärder genom vilka byggnadens energiprestanda kan förbättras kostnadseffektivt, om det inte är fråga om en nybyggnad eller en byggnad där sådana åtgärder är ogenomförbara. I certifikatet kan dessutom meddelas andra uppgifter om byggnadens energiegenskaper och miljömässiga egenskaper.

Om energicertifikatet upprättas för en del av en byggnad, tillämpas det som ovan gäller byggnaden på delen av byggnaden.

Närmare bestämmelser om *fastställandet av byggnadens yta i förfarandet med energicertifikat*, de klassificeringsskalor och beteckningar som ska användas i energicertifikat, om indelningen av byggnader i kategorier med avseende på klassificering, om utfärdande av rekommendationer, om andra uppgifter som kan meddelas i certifikatet och om formuläret för energicertifikatsblanketten får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

10 §

Bestämning av energimängden

Den som upprättar energicertifikatet ska bestämma *E-talet och den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning* av byggnaden med beaktande av byggnadens tekniska system och byggnadsdelarnas egenskaper. *E-talet* för en byggnad bestäms genom att den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändningen av byggnaden viktas med energiformsfaktorer som anges i bestämmelser som utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen. När energimängden bestäms kan de närmare regler för beräkningar som utfärdas med stöd av markanvändnings- och bygglagen tillämpas i enlighet med vad som närmare bestäms genom förordning av miljöministeriet.

Närmare bestämmelser om bestämning av

RP 86/2017 rd

den beräknade totala energiförbrukningen och förbrukningen av inköpt energi får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

E-talet och den beräknade förbrukningen av inköpt energi vid standardanvändning får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

11 §

Utredning av en byggnads egenskaper

För utredning av den energimängd som behövs vid *normalt bruk* av en byggnad samt för utarbetandet av rekommendationer ska den som upprättar energicertifikatet utreda de egenskaper som påverkar en befintlig byggnads energiförbrukning med hjälp av handlingar, iakttagelser på plats av föremålet för certifikatet samt vid behov genom intervjuer med byggnadens användare eller underhållspersonal. Den som upprättar energicertifikatet har rätt att få de behövliga uppgifterna av byggnadens ägare eller innehavare.

Vid bestämning av den energimängd som behövs vid *normalt bruk* av en nybyggnad ska 1 mom. iakttas i tillämpliga delar.

Närmare bestämmelser om utredning av den energimängd som behövs vid *normalt bruk* i fråga om byggnadsdelar och tekniska system får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

12 §

Behörigheten hos den som upprättar energicertifikat

Energicertifikat får upprättas av en person vars behörighet är konstaterad och i kraft och som är registrerad i registret över dem som upprättar energicertifikat och för vars del de allmänna förutsättningarna för bedrivande av verksamhet föreligger.

Den som upprättar energicertifikat ska ha examen inom teknikbranschen som motsvarar kravnivån för uppgiften att upprätta energicertifikatet, eller arbetserfarenhet som ersätter den samt med godkänt resultat i ett prov för dem som ska upprätta energicertifikat ha visat sig vara förtrogen med hur energicertifikat upprättas och med den lagstiftning som gäller energicertifikat.

På erkännande av formell behörighet och yrkeskompetens som förvärvats i en annan medlemsstat inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet ska tillämpas lagen om

11 §

Utredning av en byggnads egenskaper

För utredning av den energimängd som behövs vid *standardanvändning* av en byggnad samt för utarbetandet av rekommendationer ska den som upprättar energicertifikatet utreda de egenskaper som påverkar en befintlig byggnads energiförbrukning med hjälp av handlingar, iakttagelser på plats av föremålet för certifikatet samt vid behov genom intervjuer med byggnadens användare eller underhållspersonal. Den som upprättar energicertifikatet har rätt att få de behövliga uppgifterna av byggnadens ägare eller innehavare.

Vid bestämning av den energimängd som behövs vid *standardanvändning* av en nybyggnad ska 1 mom. iakttas i tillämpliga delar.

Närmare bestämmelser om utredning av den energimängd som behövs vid *standardanvändning* i fråga om byggnadsdelar och tekniska system får utfärdas genom förordning av miljöministeriet.

12 §

Behörigheten hos den som upprättar energicertifikat

Energicertifikat får upprättas av en person vars behörighet är konstaterad och i kraft och som är registrerad i registret över dem som upprättar energicertifikat och för vars del de allmänna förutsättningarna för bedrivande av verksamhet föreligger.

Den som upprättar energicertifikat ska ha examen inom teknikbranschen som motsvarar kravnivån för uppgiften att upprätta energicertifikatet, eller arbetserfarenhet som ersätter den samt med godkänt resultat i ett prov för dem som ska upprätta energicertifikat ha visat sig vara förtrogen med hur energicertifikat upprättas och med den lagstiftning som gäller energicertifikat.

På erkännande av formell behörighet och yrkeskompetens som förvärvats utomlands tillämpas lagen om erkännande av yrkeskvalifikationer (1384/2015).

RP 86/2017 rd

erkännande av yrkeskvalifikationer (1093/2007).

Närmare bestämmelser om kravnivåer, förutsättande av sådana vid upprättande av energicertifikat samt lämpliga examina i enlighet med dem, godkänd ersättande arbetserfarenhet och innehållet i provet för dem som ska upprätta energicertifikat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Närmare bestämmelser om kravnivåer, förutsättande av sådana vid upprättande av energicertifikat samt lämpliga examina i enlighet med dem, godkänd ersättande arbetserfarenhet och innehållet i provet för dem som ska upprätta energicertifikat får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Om en ansökan om bygglov blivit anhängig före ikraftträdandet av denna lag, ska de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet tillämpas på skyldigheten att skaffa energicertifikat för byggnaden fram till dess att byggnaden tas i bruk.

Av en beteckning som anger energieffektivitet i en försäljnings- och hyresannons ska det framgå om det är fråga om en beteckning enligt ett energicertifikat som upprättats med stöd av den upphävda lagen om energicertifikat för byggnader (487/2007), med stöd av den lag som gällde vid ikraftträdandet av denna lag eller med stöd av denna lag.

2.

Lag

om ändring av 3 och 5 § i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen om informationssystemet för byggnaders energicertifikat (147/2015) 3 och 5 § som följer:

Gällande lydelse

3 §

Registret över energicertifikat

I registret över energicertifikat får följande antecknas:

1) namnet på, adressen till och byggnadsbeteckningen för den byggnad eller del av byggnad som energicertifikatet gäller, upprättaren av energicertifikatet, datum för upprättandet av energicertifikatet, företagets namn samt certifikatnumret,

2) en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda, *beräknad total energiförbrukning för byggnaden samt åtgärder för att förbättra energiprestandan, inklusive spareffekten av åtgärderna,*

3) övriga tekniska uppgifter som ska ingå i energicertifikatet enligt lagen om energicertifikat för byggnader och författningar som har utfärdats med stöd av den.

Upprättaren av energicertifikatet ska med hjälp av teknisk anslutning föra in uppgifterna i registret över energicertifikat. Utifrån de uppgifter som förts in i registret får certifikatet ett certifikatnummer och en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda.

Uppgifterna i sådana certifikat som upprättats i enlighet med förenklat förfarande enligt 17 § i lagen om energicertifikat för byggnader förs inte in i registret.

5§

Offentlig informationstjänst

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet tillhandahåller i ett allmänt datanät uppgifter som antecknats i registret över upprättare av energicertifikat och som gäller upprättarens namn, behörighetsnivå och

Föreslagen lydelse

3 §

Registret över energicertifikat

I registret över energicertifikat får följande antecknas:

1) namnet på, adressen till och byggnadsbeteckningen för den byggnad eller del av byggnad som energicertifikatet gäller, upprättaren av energicertifikatet, datum för upprättandet av energicertifikatet, företagets namn samt certifikatnumret,

2) en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda, *det beräknade jämförelsetalet för byggnadens energiprestanda (E-talet) och åtgärder för att förbättra energiprestandan, inklusive spareffekten av åtgärderna,*

3) övriga tekniska uppgifter som ska ingå i energicertifikatet enligt lagen om energicertifikat för byggnader och författningar som har utfärdats med stöd av den.

Upprättaren av energicertifikatet ska med hjälp av en teknisk anslutning föra in uppgifterna i registret över energicertifikat. Utifrån de uppgifter som förts in i registret får certifikatet ett certifikatnummer och en beteckning som beskriver byggnadens energiprestanda.

Uppgifterna i sådana certifikat som upprättats i enlighet med ett förenklat förfarande enligt 17 § i lagen om energicertifikat för byggnader förs inte in i registret.

5 §

Offentlig informationstjänst

Finansierings- och utvecklingscentralen för boendet tillhandahåller i ett allmänt datanät uppgifter som antecknats i registret över upprättare av energicertifikat och som gäller upprättarens namn, behörighetsnivå och

RP 86/2017 rd

behörighetens giltighetstid samt verksamhetsområde (*offentlig informationstjänst*). Personbeteckningar får inte tillhandahållas. På begäran av en upprättare av energicertifikat får dennes registeruppgifter som gäller postadress, e-postadress, telefonnummer, verksamhetens webbadress och företagets namn tillhandahållas. Uppgifterna ska gallras ur den offentliga informationstjänsten omedelbart efter det att information har erhållits om att upprättaren avlidit.

I den offentliga informationstjänsten får uppgifter som finns i registret över energicertifikat tillhandahållas, dock inte uppgifter som finns i energicertifikat som gäller bostadsbyggnader med en lägenhet eller två lägenheter. Följande uppgifter får tillhandahållas:

1) byggnadens namn och adress, året då byggnaden färdigställdes samt byggnadens användningskategori och energiprestandaklass,

2) certifikatnummer, upprättaren av certifikatet, datum för upprättande av certifikatet och certifikatets sista giltighetsdag,

3) uppvärmd nettoyta, beskrivning av värmesystemet, beskrivning av ventilationssystemet, *beräknad total energiförbrukning* och *förbrukningen av inköpt energi* per energiform samt energiformsfaktorn för den energiform som används,

4) åtgärder som förbättrar energiprestandan.

behörighetens giltighetstid samt verksamhetsområde (*offentlig informationstjänst*). Personbeteckningar får inte tillhandahållas. På begäran av en upprättare av energicertifikat får dennes registeruppgifter som gäller postadress, e-postadress, telefonnummer, verksamhetens webbadress och företagets namn tillhandahållas. Uppgifterna ska gallras ur den offentliga informationstjänsten omedelbart efter det att information har erhållits om att upprättaren avlidit.

I den offentliga informationstjänsten får uppgifter som finns i registret över energicertifikat tillhandahållas, dock inte uppgifter som finns i energicertifikat som gäller bostadsbyggnader med en lägenhet eller två lägenheter. Följande uppgifter får tillhandahållas:

1) byggnadens namn och adress, året då byggnaden färdigställdes samt byggnadens användningskategori och energiprestandaklass,

2) certifikatnummer, upprättaren av certifikatet, datum för upprättande av certifikatet och certifikatets sista giltighetsdag,

3) uppvärmd nettoyta, beskrivning av värmesystemet, beskrivning av ventilationssystemet, *E-talet och beräknad förbrukning* av inköpt energi vid *standardanvändning* per energiform samt energiformsfaktorn för den energiform som används,

4) åtgärder som förbättrar energiprestandan.

Denna lag träder i kraft den 20 .